

Sprawozdanie
z realizacji zadań gminy
z zakresu wspierania rodziny
i systemu pieczy zastępczej
za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb
związanych z ich realizacją

Kmmw

Spis treści

Wprowadzenie	2
1. Realizacja zadań w zakresie pieczy zastępczej.....	3
2. Proces usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych	12
Wnioski	15

Wprowadzenie

Zagadnienia w zakresie zadań wsparcia rodziny reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Zgodnie z art. 176 ww. ustawy do zadań gminy z zakresu wspierania rodziny należy między innymi:

- 1) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 2) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 3) finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 4) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- 5) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Stosownie do art. 179 ust. 1 i art. 182 ust. 5 ww. ustawy Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie składa roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją tych zadań.

Rodzina stanowi najważniejsze środowisko, w którym dziecko rozwija się i zaspokaja podstawowe potrzeby. To w rodzinie rozpoczyna się proces wychowania dziecka, którego nie można zastąpić niczym innym. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie zgodnie z polityką państwa oraz działaniami różnych instytucji samorządowych kieruje się zasadą udzielania pomocy i wsparcia rodzinie w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych.

1. Realizacja zadań w zakresie pieczy zastępczej.

W 2020 roku ze świadczeń pomocy społecznej skorzystało 1342 rodziny, w tym 309 rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co stanowi 23,03% ogółu rodzin objętych pomocą. Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego łączy się często z innymi dysfunkcjami m. in.: niepełną strukturą rodziny, wielodzietnością, uzależnieniami, przemocą, długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością.

W okresie sprawozdawczym 66 rodzin, w których wychowywało się 110 dzieci, zostało objętych wsparciem asystenta rodziny w związku z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wspieranie rodzin było prowadzone za zgodą i przy aktywnym udziale członków rodzin. Liczba rodzin z którymi jeden asystent rodziny prowadził pracę uzależniona była od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie przekroczyła limitu ustawowego 15 rodzin. Wizyty w środowisku asystenci rodziny odbywali co najmniej 2 razy w tygodniu w różnych porach dnia, natomiast w szczególnie uzasadnionych przypadkach częstotliwość tych wizyt wzrastała do 4 - 5 tygodniowo. W okresach objętych kwarantanną narodową spowodowaną epidemią COVID - 19 kontakty z rodzinami odbywały się najczęściej poprzez połączenia telefoniczne.

W ramach działań podejmowanych na rzecz rodziny, asystenci rodziny współpracowali z pracownikami socjalnymi w zakresie przekazywania informacji w trudnych obszarach pracy z rodziną. Natomiast w sytuacjach nagłych, szczególnie gdy zagrożone było dobro dziecka, asystenci rodziny współpracowali również z odpowiednimi służbami tj. policja, sąd, kuratorzy rodzinni.

Z każdą rodziną prowadzona była praca zgodnie z opracowanym planem pracy z rodziną. Powyższy plan obejmował zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych. Celem głównym każdego planu pracy z rodziną była poprawa funkcjonowania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Powyższe plany zawierały również cele szczegółowe dostosowane do potrzeb danej rodziny.

W przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną, asystenci rodziny współpracowali z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi, w których zostały umieszczone dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Współpraca ta polegała na opracowaniu i realizacji planów pomocy dzieciom przebywającym

w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Asystenci rodzin uczestniczyli również w posiedzeniach zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a także przygotowywali opinie na temat sytuacji rodziny pod kątem możliwości powrotu dzieci pod opiekę rodziców.

Ponadto w celu poprawy funkcjonowania rodziny asystenci rodzin współpracowali z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami samorządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny tj.: placówkami oświatowymi, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Chełmie, Ośrodkiem Profilaktyki, Diagnostyki i Terapii Zdrowia Psychicznego „Rodzina” w Chełmie.

W 2020 roku w czerwcu i grudniu dokonano okresowej oceny rodzin objętych asystenturą. W ocenie brali udział pracownicy Referatu Asysty Rodzinnej oraz pracownicy socjalni MOPR. Podczas dokonywania oceny omawiana była aktualna sytuacja rodzin oraz trudności napotymane w pracy z nią i propozycje ich rozwiązania. Z oceny sytuacji rodziny, asystenci rodziny sporządzili łącznie 113 protokołów, w których szczegółowo opisano funkcjonowanie rodziny, zadania zrealizowane zgodnie z planem pracy z rodziną oraz wnioski.

W wyniku powyższej oceny, w roku sprawozdawczym współpracę z asystentem rodziny zakończyło 16 rodzin. Powodami zakończenia powyższej współpracy były:

- 1) osiągnięcie założonych celów – 6 rodzin,
- 2) brak współpracy z asystentem – 4 rodziny,
- 3) zmiana miejsca zamieszkania – 4 rodziny,
- 4) zmiana metody pracy asystenta z rodziną – 2 rodziny.

W 2020 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie do pracy z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zatrudniał 4 asystentów rodziny. Na dodatek do wynagrodzenia dla 3 asystentów rodziny aktywnie działających w okresie zwalczania pandemii Covid - 19, Miasto Chełm otrzymało dotację w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2020” w wysokości 5 100,00 zł.

Rodzinom mającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji specjaliści z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie w 2020 roku udzielili łącznie 1 032 porad specjalistycznych, w tym:

- 1) pedagog udzielił 516 porad,
- 2) psycholog udzielił 172 porady,

- 3) socjoterapeuta udzielił 152 porady,
- 4) prawnik udzielił 192 porady.

Od marca 2020 roku w związku z wprowadzeniem kwarantanny narodowej porady specjalistów najczęściej udzielane były poprzez rozmowy telefoniczne.

Zakres pomocy udzielanej rodzinie i dzieciom obejmował:

- 1) bezpośrednie kontakty z dziećmi i rodziną, głównie w środowisku domowym, polegające na słuchaniu wypowiedzi członków rodziny, budowaniu relacji opartej na zaufaniu, obserwacji i analizie uzyskanych informacji,
- 2) wzmocnienie roli i funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych,
- 4) pomoc doraźną tj.: pisanie podań, pism, próśb, pomocy w załatwieniu spraw urzędowych,
- 5) pomoc długofalową:
  - a) stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań,
  - b) organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
  - c) zapewnienie stałej pomocy w rozwiązywaniu trudności wychowawczych,
  - d) udzielanie porad w sprawach życiowych związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, zarządzaniem budżetem domowym, pielęgnacją i zdrowotnymi potrzebami dziecka,
  - e) udzielanie porad w sprawach związanych z przemocą, uzależnieniami, radzeniem sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
  - f) udzielanie porad w sprawach związanych z izolacją w okresie pandemii Covid - 19,
  - g) wsparcie w postaci wolontariatu (19 dzieci z problemami edukacyjnymi korzystało z pomocy wolontariuszy on-line Związku Harcerstwa Polskiego),
  - h) zapewnienie wsparcia w postaci świetlicy środowiskowej, z której skorzystało 58 dzieci.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie, zgodnie z Zarządzeniem Nr 285/11 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 12 października 2011 roku, realizuje zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do których należy m. in. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo–wychowawczych.

Rolą pieczy zastępczej jest praca z rodziną umożliwiająca powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka,

a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – zapewnienie mu opieki i wychowania w środowisku zastępczym.

W okresie sprawozdawczym rodzinną pieczę zastępczą sprawowało ogółem 71 rodzin, w tym:

- 1) 46 rodzin spokrewnionych,
- 2) 23 rodziny niezawodowe,
- 3) 2 rodzinne domy dziecka.

W rodzinnej pieczy zastępczej przebywało w 2020 roku 110 dzieci, w tym:

- 1) 61 dzieci w rodzinach spokrewnionych,
- 2) 31 dzieci w rodzinach niezawodowych,
- 3) 18 dzieci w rodzinnych domach dziecka.

W powyższych rodzinach wychowywało się 8 dzieci, które ze względu na stan zdrowia miały orzeczenie o niepełnosprawności i w związku z tym, przysługiwało im dodatkowe świadczenie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania.

Pracownicy Referatu Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2020 roku wydali ogółem 20 opinii psychologicznych oraz 15 ocen na temat predyspozycji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, poprzedzonych wywiadami środowiskowymi, w tym:

- 1) na wniosek sądu wydano 9 opinii dotyczących kandydatów na rodzinę zastępczą spokrewnioną, 2 opinie na rodzinę zastępczą niezawodową.
- 2) na wniosek kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej wydano 2 opinie oraz 2 opinie na rodzinę zastępczą niezawodową.

W okresie sprawozdawczym w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie postanowienia sądu umieszczono 18 dzieci.

W związku z art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2020 roku koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej objęli łącznie opieką 54 rodziny, w tym:

- 1) 39 rodzin spokrewnionych,
- 2) 13 rodzin niezawodowych,
- 3) 2 rodziny prowadzące rodzinny dom dziecka.

Opieka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej została zaproponowana rodzinom zastępczym, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi,

a także, gdy w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, wymagały one tego rodzaju wsparcia ze względu np.: na krótki okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wszystkie rodziny zastępcze zgłosiły chęć współpracy z koordynatorem.

Trzy rodziny zastępcze zostały objęte wsparciem zgodnie z art. 77 ust.1 wymienionej ustawy, w myśl którego zadania koordynatora wykonywał organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Oprócz wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 4 powyższej ustawy, rodzinom zastępczym został zapewniony także dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.

W rodzinach objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych było ogółem 88 dzieci. Dla każdego dziecka, we współpracy z rodziną zastępczą i podmiotem organizującym pracę z rodziną, opracowany został plan pomocy dziecku, który zawierał obszary działania dostosowane do jego potrzeb i wieku.

W okresie sprawozdawczym koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali w niżej wymienionych obszarach:

- 1) zdrowie i rozwój, poprzez zapewnienie dostępu do świadczeń zdrowotnych oraz monitorowanie sytuacji zdrowotnej dziecka,
- 2) edukacja, poprzez monitorowanie sytuacji szkolnej dziecka, proponowanie mu zajęć pozalekcyjnych zapewniających rozwój uzdolnień i zainteresowań oraz organizowanie mu czasu wolnego,
- 3) zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych, społecznych i religijnych,
- 4) realizacja kontaktów z rodzicami biologicznymi i bliskimi osobami,
- 5) wychowanie dziecka w poczuciu godności i wartości osobowej,
- 6) zapewnienie ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka.

Trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej pozostawało w stałym kontakcie z rodzinami zastępczymi. W okresie objętym kwarantanną spowodowaną epidemią Covid- 19, kontakty z rodzinami zastępczymi odbywały się najczęściej poprzez rozmowy telefoniczne, a w razie potrzeby lub zaistniałej sytuacji, spotkania odbywały się w miejscu zamieszkania rodziny lub innym umówionym miejscu. Ilość spotkań uzależniona była od stwierdzonych i zgłoszonych potrzeb. Formą dokumentowania indywidualnej pracy

z rodziną był plan pomocy dziecku oraz 715 kart dotyczących podjętych działań przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator ściśle współpracował z sądem, placówkami edukacyjnymi, medycznymi i innymi organizacjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci.

Wszystkie rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka otrzymywały świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.

Ogólny koszt udzielonej pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych wyniósł 1 296 632,62 zł, w tym:

- 1) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 464 681,80 zł (662 świadczenia),
- 2) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych – 360 650,48 zł (349 świadczeń),
- 3) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinnych domach dziecka – 258 780,05 zł (248 świadczeń),
- 4) świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci pochodzących z Miasta Chełm, a umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów na podstawie zawartych porozumień – 212 520,29 zł (195 świadczeń).

Ponadto dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka otrzymały dodatkowe wsparcie w postaci „dodatku wychowawczego” w wysokości 500,00 zł miesięcznie. Dodatek ten przysługuje niezależnie od dochodu na każde dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia. W okresie sprawozdawczym wypłacono dodatek na łączną kwotę 416 931,83 zł udzielając 847 świadczeń, w tym:

- 1) w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 502 świadczenia,
- 2) w rodzinach zastępczych niezawodowych – 192 świadczenia,
- 3) w rodzinnych domach dziecka – 153 świadczenia.

W roku sprawozdawczym w ramach programu „Dobry Start” wypłacono 109 świadczeń na łączną kwotę 32 700,00 zł, w tym:

- 1) dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej – 69 świadczeń,
- 2) dla pełnoletnich wychowanków rodziny zastępczej – 3 świadczenia,
- 3) dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych – 1 świadczenie,
- 4) dla dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta Chełm – 36 świadczeń, z tego dla wychowanków Chełmskiego Centrum Pomocy Dziecku

i Rodzinie w Chełmie 28 świadczeń, a dla wychowanków Domu Małych Dzieci w Chełmie 8 świadczeń.

W 2020 roku pięciokrotnie tj. w miesiącu: lutym, maju, lipcu, sierpniu i listopadzie, została dokonana ocena sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, która miała na celu ustalenie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, analizę stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną oraz stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb, a także oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje pierwszej oceny rodziny zastępczej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny a następne nie rzadziej niż co trzy lata.

W związku z powyższą oceną zostaje powoływany zespół w skład, którego wchodzi:

- 1) przedstawiciele Sądu Rejonowego w Chełmie, III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- 2) przedstawiciele Ośrodka Adopcyjnego Filia Chełm,
- 3) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej,
- 4) asystenci rodziny,
- 5) pracownicy socjalni,
- 6) rodzice biologiczni dzieci,
- 7) pedagodzy szkolni,
- 8) pracownicy Referatu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Mając na uwadze bezpieczeństwo rodzin zastępczych w czasie pandemii oceny sytuacji dziecka i rodziny odbywały się telefonicznie bez osobistego udziału opiekunów zastępczych, rodziców biologicznych i przedstawicieli instytucji działających na rzecz dziecka.

Z posiedzeń zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej sporządzili 141 protokołów oraz 17 protokołów z oceny funkcjonowania rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, które zostały przekazane do Sądu Rejonowego w Chełmie. Po posiedzeniach zespołu protokoły z jego posiedzeń zostały przekazane również opiekunom zastępczym. Ośrodkowi Adopcyjnemu Filia w Chełmie przesłano informacje dotyczące 18 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie.

W 2020 roku podobnie jak w roku poprzednim 2 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej zostało przysposobionych.

Na podstawie art. 46 ww. ustawy prowadzono rejestr danych o osobach pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej i rodziny zastępczej niezawodowej. Dane zawarte w tym rejestrze były przekazane do Sądu Rejonowego w Chełmie.

W celu pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej Zespół Pieczy Zastępczej przeprowadził kampanię promującą ideę rodzicielstwa zastępczego, w ramach której zrealizowano następujące działania:

- 1) rozpowszechniano plakaty i ulotki oraz materiały promujące rodzicielstwo zastępcze w kościołach, szkołach, instytucjach (2000 szt. ulotek, 200 szt. plakatów);
- 2) systematycznie zamieszczano informacje na temat rodzicielstwa zastępczego na stronie internetowej oraz Facebook Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Chełmie;
- 3) przekazano informacje na temat rodzicielstwa zastępczego do 13 chełmskich parafii na terenie miasta Chełm;
- 4) skierowano do 13 parafii na terenie miasta listu otwartego dotyczącego poszukiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- 5) w lokalnej prasie zamieszczono 2 informacje dotyczące promowania idei rodzicielstwa zastępczego;
- 6) opracowano informację graficzną do prasy lokalnej „Kredą pisane”;
- 7) w lokalnym radiu wyemitowano 80 spotów promujących rodzicielstwo zastępcze;
- 8) w radiu Bon-Ton wyemitowano 6 audycji radiowych z rodzinami zastępczymi, Dyrektorem MOPR w Chełmie i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Przedstawiono aspekty formalne dotyczące rodzicielstwa zastępczego, natomiast rodziny zastępcze dzieliły się swoimi doświadczeniami;
- 9) dla rodzin zastępczych na terenie miasta zorganizowano konkurs fotograficzny „Zdjęcie z wakacji”
- 10) organizowano grupy wsparcia dla rodzin zastępczych;
- 11) promowano rodzicielstwo zastępcze w instytucjach i zakładach pracy;
- 12) we współpracy z Kościołem Chrześcijan Baptystów zorganizowano konkurs plastyczny „Moja rodzina” kierowany do szkół podstawowych, realizowany w ramach zadania publicznego wynikającego z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dn. 24 kwietnia 2003 r. o nazwie: ”Rozpowszechnianie idei rodzicielstwa zastępczego”;

- 13) w TVP3 wyemitowano reportaż na temat rodzicielstwa zastępczego;
- 14) we współpracy z Kościołem Chrześcijan Baptystów opracowano kalendarz na rok 2021 z hasłem „Zostań rodziną zastępczą”, na którym umieszczono wyróżnione prace z konkursu plastycznego, kalendarz rozpowszechniono w instytucjach, szkołach, zakładach pracy itp. na terenie Miasta Chełm.

W ramach rządowego projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID - 19” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, w ramach działania 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, przekazano dzieciom z pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo – wychowawczych sprzęt komputerowy, akcesoria audiowizualne oraz środki ochrony osobistej.

Tabela nr 1.

Wykaz sprzętu komputerowego i środków ochrony osobistej w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej przekazanych w ramach projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”.

Lp.		Rodziny zastępcze spokrewnione / szt.	Rodziny zastępcze niezawodowe / szt.	Rodzinny dom dziecka / szt.	Chelmskie Centrum Pomocy Rodzine w Chełmie / szt. / l.	Dom Małych Dzieci w Chełmie / szt.
1.	komputery stacjonarne	38	14	12	-	1
2.	laptopy	-	-	-	14	1
3.	urządzenie wielofunkcyjne	18	8	4	-	-
4.	słuchawki z mikrofonem	18	8	4	14	6
5.	kamery internetowe	18	8	4	-	1
6.	odtwarzacz audio	-	-	-	-	1
7.	maseczki	930	530	150	420	960
8.	rękawiczki	4 756	2 544	750	2 100	4 800
9.	płyny dezynfekcyjne	21	11	6	25	15

Źródło: opracowanie własne.

Na zakup sprzętu komputerowego oraz audiowizualnego przeznaczono kwotę 250 066,25 zł, natomiast na środki ochrony osobistej przeznaczono kwotę 9 845,69 zł. Łącznie w ramach projektu wykorzystano kwotę 259 911,94 zł.

Celem szczegółowym projektu było wsparcie dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych podmiotach pieczy zastępczej w sytuacji zagrożenia epidemią choroby COVID - 19 poprzez zakup sprzętu komputerowego na cele realizowania zadań w trybie zdalnego nauczania oraz środków ochrony osobistej.

W 2020 roku asystenci rodziny oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej podnosili kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi i rodziną poprzez udział w następujących szkoleniach i konferencjach:

- 1) „Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym”;
- 2) „Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu ”;
- 3) „Warsztaty z zakresu: asertywność w pracy z trudnym klientem”;
- 4) „Warsztaty animacyjne dla dziecka i rodziny - współpraca trójsektorowa na lubelszczyźnie”;
- 5) „Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych”;
- 6) „FAS i FASD – diagnozy i formy wsparcia”;
- 7) „Spotkanie edukacyjno – informacyjne promujące program Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień”;
- 8) „Szkolenie w zakresie autorskiego programu", „Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień”; „Zmiany w zakresie dostosowywania przepisów ustawy o pomocy społecznej do wymogów RODO”
- 9) Konferencja organizowana w ramach projektu „Polska Szczęśliwych Rodzin!”

2. Proces usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych .

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie jest organizatorem wsparcia dla osób usamodzielnianych opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne.

Proces usamodzielnienia każdego pełnoletniego wychowanka przebiegał według indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego przez wychowanka i jego opiekuna usamodzielnienia.

Usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych (12 osób) w roku 2020 otrzymali następujące formy pomocy:

- 1) pomoc na kontynuowanie nauki – 52 600,00 zł (100 świadczeń),
- 2) pomoc na usamodzielnienie – 3 470,00 zł (1 świadczenie),
- 3) pomoc na zagospodarowanie – 4 731,00 zł (3 świadczenia).

Ogółem pomoc dla usamodzielnionych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej w 2020 roku wyniosła 60 801,00 zł.

Usamodzielnieni wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych (23 osoby) w roku 2020 otrzymali następujące formy pomocy:

- 1) pomoc na kontynuowanie nauki – 93 515,08 zł (176 świadczeń),
- 2) pomoc na usamodzielnienie – 41 634,00 zł (6 świadczeń),
- 3) pomoc na zagospodarowanie – 11 039,00 zł (7 świadczeń).

Ogółem pomoc dla usamodzielnionych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2020 roku wyniosła 146 188,08 zł.

Ponadto osobom opuszczającym po osiągnięciu pełnoletności rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo – wychowawczą udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych tj. skompletowanie i wypełnienie dokumentacji na mieszkanie socjalne oraz zatrudnienia tj. informowanie wychowanków o możliwości rejestracji w PUP, podjęcia szkoleń, staży organizowanych przez urząd pracy, fundacje, agencje zatrudnienia, pomoc w pisaniu CV.

Ogółem, w okresie sprawozdawczym w procesie usamodzielnienia uczestniczyło 35 pełnoletnich wychowanków, w tym:

- 1) 12 wychowanków z rodzin zastępczych,
- 2) 23 wychowanków z placówek opiekuńczo - wychowawczych.

Tabela nr 2.

Liczba pełnoletnich wychowanków objętych poszczególnymi formami pomocy.

Lp.	Forma udzielonej pomocy	Liczba usamodzielnionych wychowanków z rodzin zastępczych	Liczba usamodzielnionych wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych
1.	Jednorazowa pomoc pieniężna na usamodzielnienie	1	6
2.	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	9	19
3.	Pomoc na zagospodarowanie	3	7
4.	Mieszkanie socjalne	0	0
5.	Poradnictwo	12	23
6.	Mieszkania chronione	1	0

Źródło: opracowanie własne.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie:

- 1) orzeczenia sądu, a w przypadku pilnej konieczności możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka,
- 2) umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Skierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej następowało po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.

W 2020 roku do placówek opiekuńczo - wychowawczych na terenie Miasta Chełm skierowano 23 dzieci, w tym: 14 dzieci do Chełmskiego Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie w Chełmie i 9 dzieci do Domu Małych Dzieci w Chełmie.

W okresie sprawozdawczym w wymienionych placówkach umieszczonych było łącznie 58 dzieci, w tym 3 dzieci nie pochodziło z terenu miasta Chełm. Placówki opiekuńczo - wychowawcze opuściło 12 wychowanków w tym: 5 osób usamodzielniało się, 3 wychowanków powróciło pod opiekę rodziców biologicznych, 1 wychowanek został przysposobiony.

W chełmskich placówkach, przebywały dzieci o szczególnych potrzebach:

- 1) 11 wychowanków z deficytami wychowawczymi o postępującym procesie demoralizacji i z uzależnieniami;
- 2) 10 wychowanków z problemami edukacyjnymi;
- 3) 35 wychowanków z problemami zdrowotnymi, różnymi dysfunkcjami psychicznymi, zaburzeniami zachowania i emocji lub zaburzeniami opozycyjno – buntowniczymi.

Dwóch wychowanków jest w trakcie diagnozy w poradni psychologiczno-pedagogicznej w kierunku orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Wnioski:

Zatrudniona w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie kadra w zespole pieczy zastępczej w pełni zabezpieczała potrzeby w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Ze względu na różnorodność problemów występujących w rodzinach oraz zapewnienie jak najlepszego wsparcia dostosowanego do potrzeb rodziny, występuje potrzeba cyklicznego podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny w zakresie pracy z dziećmi i rodzinami.

Pomimo systematycznej kampanii na terenie miasta w pozyskiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej ciągle rosną potrzeby w tym zakresie, dlatego Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie nadal będzie podejmował działania promujące ideę rodzicielstwa zastępczego oraz działania wspierające rodziny w przewyciężaniu problemów i dysfunkcji w wychowywaniu dzieci.

W ramach akcji promującej rodzicielstwo zastępcze pozyskano 6 rodzin zastępczych niezawodowych oraz 9 rodzin zastępczych spokrewnionych. Zostało przeszkolonych 8 osób, kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, w tym 3 małżeństwa, w których umieszczono w 2020 roku 6 dzieci. W utworzonych rodzinach zastępczych spokrewnionych zostało umieszczonych 12 dzieci.

Wszystkie objęte rodziny miały zapewnione wsparcie zgodnie z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

STARSZY PRACOWNIK SOCJALNY
Marta Kobińska
mgr Marta Kobińska

DYREKTOR
Katarzyna Sokołowska
mgr Katarzyna Sokołowska